

Hravé učebné materiály: IHLIČNANY

Fakty a folklór

V minulosti využívali druidi drevo borovice lesnej počas zimného slnovratu na "privábenie" Slnka, a to stavaním a pálením veľkých hraníc. Zvykom tiež bolo ozdobiť stromy ligotavými predmetmi a svetielkami. Takto pravdepodobne vznikla tradícia vianočných stromčekov a iných sviatočných zvyklostí.

Borovice boli často využívané na stavbu lodí, a to z dôvodu vysokého obsahu živice v dreve. Existovali povery, že borovice určené na stavbu lodí by sa nemali stínať počas ustupujúcej fázy mesiaca. Ľudia sa domnievali, že vplyv mesiaca na príliv a odliv negatívne ovplyvní obsah živice v dreve. Aj v súčasnosti drevorubači venujú pozornosť záležitostiam lunárneho kalendára.

Recepty s ihličnanmi – Bud'te opatrní!

Niektoré druhy borovic (pínie) produjúkujú píniové oriešky. Tie možno kúpiť v obchodoch a použiť pri varení a pečení. Píniové orechy sú napríklad dôležitou ingredienciou pri výrobe pesta.

Orechy borovic však neodporúčame zbierať a konzumovať, keďže nie všetky druhy sú jedlé. Niektoré sú ľahko jedovaté a spôsobujú trpnutie úst a kovovú pachuť.

Ihličnaté stromy produkujú semená prostredníctvom šišíek. Šišky sú ľahko viditeľné a práve vďaka nim môžeme určiť, že ide o ihličnany. Väčšina ihličnanov je vždzyelená, no nájdú sa medzi nimi aj výnimky, ako napríklad smrekovec, ktorý je opadávy. Ihličnany majú ihličie, ktoré je v skutočnosti osobitným druhom lístia.

Ihličnanom na jeseň padajú šišíky. Ich zber je celkom ľahký, ak nájdete lokalitu, kde prevládajú uhličnaté stromy. Vo Veľkej Británii majú šišíky dva domáce druhy ihličnanov: Borovica lesná a jalovec obecný. V Británii možno nájsť 10 tisov, ktoré sú údajne staré viac než 1000 rokov.

Recepty s ihličnanmi – bud'te opatrní!

Z borovicového ihličia sa dá pripraviť čaj. Vo Švédsku takýto čaj nazývajú tallstrunt. Nie všetky druhy borovic sú však na prípravu vhodné a netreba zabúdať, že pri tise sú napríklad všetky časti prudko jedovaté. Dokonca aj spánok pod týmto stromom vraj môže mať na zdravie negatívne účinky. Borovica samotná je skôr známa pre svoju arómu a taktiež možnosti, ktoré poskytuje na hru svojimi šišíkami.

Praktické nápady

Borovice sú obľúbené pri výrobe ozdôb zo šišíek a ich využitie môže byť naozaj rôznorodé. Šišky sú voľne dostupné v prírode a dajú sa použiť ako základný kameň pri veľkom množstve projektov.

Šiškový veniec

Potrebujeme:
Šišky borovic
Sklenenú vázu
Farbu, trblietky, stuhy
Drôtený vešiak alebo veniec upletený z
vrbových prútov
Drôt a nožnice

Postup:

Vence možno kúpiť často už so šiškami, no je neporovnateľne väčšia zábava vyrobiť si vlastný: Z vrby alebo starého drôteného vešiaku urobte kruh (pozri Hravé učebné materiály k vrbe). K šiškám pripievate drôt a upevnite ho na venci. Šišky ešte predtým môžete pomaľovať, obaliť trblietkami atď. Keď sú šišky a veniec spojené, môžete na horný koniec priviazať stuhu a zavesiť svoje dielo na dvere.

Šiškové zvieratká

Potrebujeme:
Šišky borovic
Plst' (filc)
Nožnice a lepidlo
Drôt
Plastelínu
Paličky alebo konáriky na oči
Vatu a ženilkové drôtky
Postup:

Inšpirujte sa priloženým obrázkom alebo zapojte vlastnú predstavivosť a šišku použite ako telo zvieratka alebo hmyzu. Pomocou ostatných materiálov dotvorte zvyšné časti tela, napr. priliepaním očí alebo krídel, využitím ženilkových drôtkov ako nôh atď. Hlavne sa pri tom ale dobre zabavte!

Hravé učebné materiály: IHLIČNANY

OneLittleProject.com

Praktické nápady – krmidlo pre vtáčiky

Potrebuje:
Borovicové šišky
Tuk (napríklad loj)
Semienka pre vtáky
Šnúрку

Postup:

Priviažte šnúрку na vrchol šišky a zauzlujte. Tuk roztopte na panvici a do tekutej zmesi pridajte vtáčia semienka. Nechajte vychladnúť a mierne stuhnúť. Následne vylejte a zatlačte tuk so semienkami do šišky a nechajte vysušiť na papieri na pečenie. Vysušenú šišku s lojom zaveste vonku, kde budete mať dobrý výhľad na krmiace sa vtáky.

SomethingTurquoise.com

Praktické nápady

Praktické nápady: borovicové zápalky

Postup:

Roztopte vosk vo vodnom kúpeli (kúpeľ kontrolujte). Ak vodný kúpeľ nemáte, nalejte vodu na dno panvice s vysokými okrajmi a nad hladinu umiestnite teplovzdornú nádobu (z kovu alebo zo skla) – nádoba by sa nemala dotýkať vody. Do vosku následne pridajte kúsok farebnej pastelky alebo vonný olej, ak chcete, aby boli šišky farebné a voňali. Pomocou klieštikov (keďže vosk bude veľmi horúci) ponorte šišku do roztopeného vosku. Odkvapkajte nad nádobou a následne položte na alobal alebo voskový papier, kým sa nevysuší. Suché šišky možno využiť na rýchlejšie rozloženie ohňa v krbe.

Praktické nápady: borovicové zápalky

Potrebuje:

Suché šišky
Vosk, napríklad zo zvyškov sviečok, pasteliek, parafín alebo včelí vosk
Vodný kúpeľ
Kliešte

Alobal alebo voskovaný papier

Môžeme pridať:

Esenciálny olej
Farebné pastelky

Hravé učebné materiály: IHLIČNANY

Praktické nápady: Stolová dekorácia

Potrebujeme:
Borovicové šišky
Sklenenú vázu
Sklo, trblietky, stužky

Postup:
Nazbierajte borovicové šišky, vymaľujte ich alebo ozdobte trblietkami. Ozdobené šišky vložte do priehľadnej vázy a vystavte na príručnom stolíku.

Praktické nápady: Borovicová fakľa

Potrebujeme:
Borovicové šišky
Živica (nájdeme tam, kde je poškodená kôra) – zoškriabte do nádoby
Sekera/vreckový nožík
Živý konár ako rúčka fakle

Postup:
Roztopte živicu a opatrne do nej namočte šišku, kým nie je živicom celá pokrytá. Za pomoci sekery alebo nožička urobte na koncoch odrezaného konára dva priečne zárezy a pevne do nich zatlačte šišku. Opačný koniec konára zapichnete do zeme. Fakľu zapáľte.
Ak ju chcete držať v ruke, mierne ju nakloňte, aby vás stekajúca živica nepopálila na pokožke.

Hry: Zoznámte sa

Potrebujeme:
Šatku na zavieranie očí
Nájsť malý háj alebo čistinu

Postup:
Nájdite čistinu, kde je množstvo stromov a málo prekážok na zemi (nerovnosti, príhľava atď). Rozdeľte sa do dvojíc. Jeden má zviazané oči a druhý ho naviguje. Navigátor najprv párkrát zatočí toho druhého, aby ho dezorientoval a následne ho vedie za ruku a zoznamuje s prostredím. Spoločne sa idú zoznámiť so stromom. Môžu sa ho dotýkať a spoznávať jeho vôňu; postupne prechádzať rukami po ryhách, hrbolčekoch a konároch. Následne navigátor znova zmätie svojho spoločníka a odvedie ho späť doprostred čistiny, kde mu odviaže z očí šatku.

Hráč, ktorý hral so zviazanými očami, má za úlohu nájsť strom, s ktorým sa zoznámil. Následne si hráči vymenia úlohy.

Hra: Šiškový terč

Potrebujeme:
Borovicové šišky
Kruh nakreslený palicou na zemi

Postup:
Každý z hráčov nájde tri šišky. Niektorý z nich nakreslí na otvorenom priestranstve do zeme kruh. Okolo neho nakreslí väčší kruh a hráči si určia územie, z ktorého budú hádzať. Následne sa snažia hodiť šišky do kruhu. Víťazom je ten, kto získa najviac bodov.